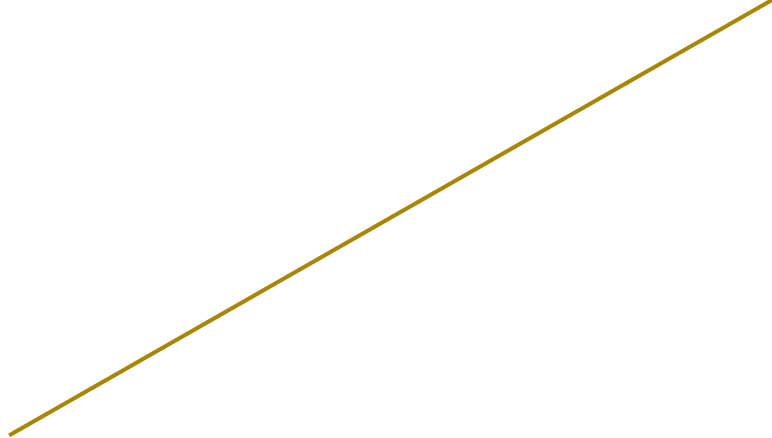

Οδηγός Ευαισθητοποίησης για υποστηρικτικό προσωπικό που εργάζεται με επιζήσασες έμφυλης βίας

This Project is co-funded by the Rights, Equality and Citizenship Programme of the European Union

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Εισαγωγή	3
Κατανοώντας την Έμφυλη Βία	5
Κατευθυντήριες αρχές για βοηθητικό προσωπικό που εργάζεται με επιζήσασες έμφυλης βίας	8
Βασικές τεχνικές επικοινωνίας για μη εξειδικευμένο προσωπικό που εργάζεται σε δομές φιλοξενίας επιζήσασών έμφυλης βίας	9
Βιβλιογραφία	10
Παράρτημα 1: Πρωτόκολλο Λειτουργίας με έμφαση στη διάσταση του Φύλου	11

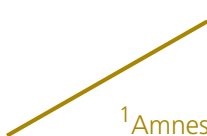
ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια σημαντική βελτίωση στην περιοχή της Νότιας Ευρώπης όσον αφορά στον εντοπισμό των επιζήσασών έμφυλης βίας (GBV), την υποστήριξή τους και τη δίωξη των δραστών, παρότι η βελτίωση αυτή ποικίλει ως προς την συνέπεια και τα αποτελέσματά της. Ωστόσο, η επονομαζόμενη «προσφυγική κρίση» έχει φέρει στο προσκήνιο νέες προκλήσεις και απρόβλεπτες διαστάσεις του φαινομένου.

Η άφιξη εκατοντάδων χιλιάδων προσφύγων/ισσών και μεταναστ(ρι)ών (κυρίως στην Ελλάδα και την Ιταλία το 2016 - 2017 και την Ισπανία το 2018), προερχόμενων από διαφορετικές κοινωνικές πραγματικότητες ως προς την εθνική καταγωγή, το φύλο, την ηλικία, το πολιτιστικό υπόβαθρο και τις αναδυόμενες ανάγκες τους, προσέθεσαν προκλήσεις και πιέσεις στα υπάρχοντα εθνικά συστήματα.

Στο πλαίσιο αυτό, συγκεκριμένες μορφές GBV (οι οποίες μπορεί να συνέβησαν στη χώρα προέλευσης, κατά τη διάρκεια του ταξιδιού ή στη χώρα υποδοχής), όπως η εμπορία ανθρώπων, ο ακρωτηριασμός γυναικείων γεννητικών οργάνων (FGM), οι εξαναγκαστικοί γάμοι, οι βιασμοί κατά τη διάρκεια του ταξιδιού, η σεξουαλική παρενόχληση και τα εγκλήματα τιμής, τείνουν να εμφανίζονται συχνότερα σε νεοαφιχθέντα άτομα (συμπεριλαμβανομένων των ατόμων ΛΟΑΤΚΙ)¹ σε σχέση με τις μετανάστριες και προσφύγισες που διαμένουν ήδη μόνιμα στις χώρες της νότιας Ευρώπης. Οι εθνικοί μηχανισμοί καθώς και η απόκριση στην κρίση που οργανώθηκε από ανθρωπιστικούς φορείς τέθηκαν σε εφαρμογή προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι ανάγκες του πληθυσμού-στόχου.

¹Amnesty International, Female refugees face physical assault, exploitation and sexual harassment on their journey through Europe, 18 January 2016

ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟ

Το διακρατικό έργο DAPHNE - Building a safety net for refugee and migrant women ξεκίνησε το 2016 με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης - Daphne Strand και υλοποιήθηκε από 5 εταιρείες σε 3 διαφορετικές χώρες. Στόχος του έργου ήταν να ενισχυθεί η ενεργός παρέμβαση αρμόδιων φορέων, με επίκεντρο τον εντοπισμό, την υποστήριξη και την προστασία των γυναικών που κινδυνεύουν ή έχουν υποστεί έμφυλη βία, καθώς και την πρόληψη και την μείωση κινδύνου από αυτή.

Με στόχο την προώθηση της διεθνούς συνεργασίας και της ανταλλαγής τεχνογνωσίας στον τομέα της προστασίας και της απόκρισης στην έμφυλη βία, το έργο υλοποιήθηκε από οργανισμούς και φορείς της Ιταλίας (Differenza Donna), της Ισπανίας (Fundació Surt) και της Ελλάδας (ΚΓΜΕ ΔΙΟΤΙΜΑ, ΚΕΘΙ και ΓΠΦ). Στο πλαίσιο αυτό διοργανώθηκαν 4 σεμινάρια ευαισθητοποίησης για το υποστηρικτικό προσωπικό που εργάζεται με επιζώντες φιλοξενίας επιζήσασών έμφυλης βίας. Δύο έλαβαν χώρα στην Αθήνα, ένα στη Βαρκελώνη και ένα στη Ρώμη.

Το μη εξειδικευμένο προσωπικό που εργάζεται στο πλαίσιο της προστασίας των μεικτών μεταναστευτικών πληθυσμών που βρίσκονται στο νότιο τμήμα της Ευρώπης χρειάζεται να έχει μια ευρεία αντίληψη για την έννοια της έμφυλης βίας και πώς μπορεί να επηρεάσει τις γυναίκες και τα κορίτσια καθώς και τους άνδρες και τα αγόρια. Παρότι αυτή η κατηγορία επαγγελματιών (βοηθητικό / υποστηρικτικό προσωπικό) δεν είναι επιφορτισμένη με την παροχή υπηρεσιών υποστήριξης ή τη διαχείριση περιπτώσεων έμφυλης βίας, αποτελούν συχνά σταθερές παρουσίες στις ζωές των επιζήσασών, γι 'αυτό η συνεργασία μαζί τους είναι κομβικής σημασίας, ώστε να αυξηθεί η ευαισθητοποίησή τους σχετικά με τις αιτίες και τις επιπτώσεις της ανισότητας των φύλων, την έμφυλη βία, καθώς και να τους υποστηρίξει να ενισχύσουν συμπεριφορές που καταδικάζουν κάθε μορφή έμφυλης βίας. Αυτός ο οδηγός μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως συνοδευτικό υλικό σε εκπαιδευτικά εργαστήρια που προσφέρονται σε υποστηρικτικό προσωπικό ή μπορεί να λειτουργήσει ως εισαγωγικό πακέτο ευαισθητοποίησης για την έμφυλη βία.

Αυτός ο οδηγός μπορεί να προσφέρει κατευθυντήριες γραμμές για το υποστηρικτικό προσωπικό, αυξάνοντας παράλληλα την ευαισθητοποίησή τους και τη γνώση τους για το φαινόμενο της έμφυλης βίας. Οι κατευθυντήριες οδηγίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους διαφορετικούς φορείς είτε στο σύνολό τους είτε, μετά από προσαρμογή, στις συγκεκριμένες ανάγκες που εκφράζονται σε διαφορετικές περιπτώσεις. Ο αναγνώστης μπορεί να βρει σε αυτές βασικές ορολογίες και έννοιες που σχετίζονται με την έμφυλη βία, βασικές κατευθυντήριες οδηγίες για την εργασία με επιζήσασες έμφυλης βίας, καθώς και βασικές τεχνικές επικοινωνίας που μπορούν να χρησιμοποιηθούν ανεξάρτητα από το ρόλο του/της εκάστοτε επαγγελματία.

ΟΙ ΚΥΡΙΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΟΔΗΓΟΥ ΕΙΝΑΙ:

- Η ευαισθητοποίηση του βοηθητικού προσωπικού στις υπηρεσίες που σχετίζονται με τη στέγαση επιζήσασών έμφυλης βία ως προς τους αρμόζοντες τρόπους αλληλεπίδρασης.
- Η κωδικοποίηση των βασικών εννοιών και ορισμών που σχετίζονται με την έμφυλη βία.
- Η υποστήριξη των φορέων του πεδίου προστασίας στο πλαίσιο των μεικτών μεταναστευτικών ροών να εντάξουν τις κατευθυντήριες οδηγίες εργασίας με επιζήσασες έμφυλης βίας στην καθημερινότητα του προσωπικού που έρχεται σε καθημερινή επαφή με τις ωφελούμενες των υπηρεσιών.

ΚΑΤΑΝΟΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΕΜΦΥΛΗ ΒΙΑ

Ως Έμφυλη Βία ορίζεται οποιαδήποτε επιβλαβής ενέργεια διαπράττεται ενάντια στη θέληση ενός προσώπου και βασίζεται σε κοινωνικά ορισμένες διαφορές μεταξύ αρσενικών και θηλυκών. Όπως και στις περισσότερες άλλες περιπτώσεις, αυτή η μορφή βίας παραβιάζει ορισμένα ανθρώπινα δικαιώματα. Η έμφυλη βία έχει τις ρίζες της και ενισχύει τις ανισότητες μεταξύ των φύλων και δεν μπορεί να γίνει κατανοητή εκτός των κοινωνικών δομών, τις νόρμες σχετικά με το φύλο και των έμφυλων ρόλων που τη στηρίζουν και την δικαιολογούν. Η έμφυλη βία βλάπτει τις γυναίκες, αλλά και τους άνδρες, τις οικογένειες, τις κοινότητες και τις κοινωνίες.

Η έμφυλη βία αποτελεί μια από τις πιο διαδεδομένες παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στον κόσμο. Επίσης, επηρεάζει δυσανάλογα τις γυναίκες και τα κορίτσια. Δεν γνωρίζει κοινωνικά, οικονομικά ή εθνοτικά όρια. Εκτιμάται ότι, παγκοσμίως, μία στις τρεις γυναίκες θα βιώνει σωματική ή σεξουαλική κακοποίηση κατά τη διάρκεια της ζωής της και σχεδόν το 30% των γυναικών έχουν αναφέρει ότι έχουν βιώσει κάποια μορφή σωματικής και / ή σεξουαλικής βίας από τον σύντροφό τους (Βία κατά των Γυναικών, ΠΟΥ, 2017).

ΒΑΣΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΕΜΦΥΛΗΣ ΒΙΑΣ.

Υπάρχουν τέσσερις βασικοί τύποι έμφυλης βίας που θεωρούνται ισχύουσες σε όλα τα περιβάλλοντα. Οι τέσσερις τύποι αποτελούν τη βασική ταξινόμηση, ενώ σε ορισμένες άλλες πηγές αναγνωρίζονται οι Επιβλαβείς Πρακτικές ως πέμπτη μορφή / τύπος έμφυλης βίας.

ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟ

Οι χρήστες αυτού του οδηγού θα επωφεληθούν από την εξοικείωση με τις πιο συχνά αναγνωρισμένες υποκατηγορίες έμφυλης βίας, που παρουσιάζονται στον παρακάτω κατάλογο:

- 1 Βιασμός: Η μη συναινετική, εξαναγκασμένη διείσδυση στο αιδοίο, τον πρωκτό ή το στόμα, συμπεριλαμβανόμενης της διείσδυσης αντικειμένου.
- 2 Άσκηση σεξουαλικής βίας: Οποιαδήποτε μορφή μη συναινετικής σεξουαλικής επαφής εκτός της διείσδυσης.
- 3 Άσκηση σωματικής βίας: Σωματική βία που δεν έχει σεξουαλική φύση
- 4 Εξαναγκαστικός γάμος: Οποιοσδήποτε γάμος διεξάγεται χωρίς την πλήρη συναίνεση και των δύο μερών και για τον οποίο χρησιμοποιείται η χρήση πίεσης.
- 5 Άρνηση πόρων, ευκαιριών ή υπηρεσιών
- 6 Ψυχολογική / Συναισθηματική κακοποίηση: Πρόκληση διανοητικής ή συναισθηματικής οδύνης ή βλάβης. Παραδείγματα περιλαμβάνουν οι απειλές σωματικής ή σεξουαλικής βίας, ο εκφοβισμός, η ταπείνωση, η εξαναγκαστική απομόνωση, η έμμονη παρενοχλητική παρακολούθηση, η καταστροφή αγαπημένων αντικειμένων κ.λπ.
- 7 Σεξ επιβίωσης / Σεξουαλική εκμετάλλευση: Οποιαδήποτε κατάχρηση θέσης, εξουσίας, τρωτότητας ή εμπιστοσύνης για σεξουαλικούς σκοπούς. Αυτό περιλαμβάνει την εξασφάλιση κέρδους, οικονομικού, κοινωνικού ή πολιτικού, από τη σεξουαλική εκμετάλλευση άλλου.
- 8 Εμπορία ανθρώπων: Η στρατολόγηση, η μεταφορά, η μετακίνηση, η εγκατάσταση ή η παραλαβή προσώπων, μέσω της απειλής ή της χρήσης βίας ή άλλων μορφών εξαναγκασμού, της απαγωγής, του δόλου, της εξαπάτησης[...] με σκοπό την εκμετάλλευση.

ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΜΦΥΛΗ ΒΙΑ

Οι βασικοί όροι και οι έννοιες σχετικά με την έμφυλη βία αποτελούν τον πυρήνα αυτού του οδηγού, καθώς η κατανόησή τους διασφαλίζει ότι το προσωπικό γνωρίζει τις βασικές πληροφορίες σχετικά με την έμφυλη βία. Αυτές οι έννοιες είναι επίσης αδιάσπαστες από την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων εντός του δεδομένου πλαισίου.

- **ΣΥΝΑΙΝΕΣΗ:** Αποδοχή ή συγκατάθεση μετά από ώριμη σκέψη. Το συναινών άτομο κατανοεί πλήρως τις συνέπειες της συναίνεσης του/της και συμφωνεί ελεύθερα, χωρίς καμία πίεση ή εξαναγκασμό.
- **ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ:** Αναφέρεται στην ανακάλυψη περιστατικού έμφυλης βίας. Συχνά οι επιζώντες επιλέγουν να μην αποκαλύψουν GBV ή να ζητήσουν βοήθεια.

ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΜΦΥΛΗ ΒΙΑ

- **ΠΡΩΩΡΟΣ ΓΑΜΟΣ:** Κάθε μορφή γάμου που συμπεριλαμβάνει ένα άτομο μικρότερο από 18 ετών. Οι περισσότεροι πρόωροι γάμοι είναι οργανωμένοι και βασίζονται στη συγκατάθεση των γονέων.
- **ΑΚΡΟΤΗΡΙΑΣΜΟΣ ΓΥΝΑΙΚΕΙΩΝ ΓΕΝΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ (FGM):** Όλες οι διαδικασίες που συνεπάγονται μερική ή ολική αφαίρεση των εξωτερικών γυναικείων γεννητικών οργάνων, ή οποιαδήποτε άλλη βλάβη στα γυναικεία γεννητικά όργανα για μη-ιατρικούς λόγους.
- **ΦΟΝΟΙ ΓΙΑ ΛΟΓΟΥΣ ΤΙΜΗΣ:** Δολοφονίες από οικογένειες σε μέλη τους τα οποία πιστεύεται ότι έφεραν "ντροπή" στο οικογενειακό όνομα. Αυτή η "ντροπή" θα μπορούσε να προκληθεί επειδή ένα θύμα αρνείται να εισέλθει σε ένα συμφωνημένο γάμο ή επειδή έχει συνάψει σχέση που η οικογένεια θεωρεί ακατάλληλη.
- **ΕΠΙΖΗΣΑΣΑ:** Γυναίκα ή κορίτσι που έχει υποστεί έμφυλη βία. Οι όροι "θύμα" και "επιζήσασα" μπορούν να χρησιμοποιηθούν εναλλακτικά. Ο όρος «θύμα» χρησιμοποιείται κυρίως στον νομικό και τον ιατρικό τομέα. Ο όρος «επιζήσασα/ών» προτιμάται σε τομείς όπως η ψυχολογική και η κοινωνική υποστήριξη επειδή υποδηλώνει το ψυχικό σθένος και την ανθεκτικότητα.
- **ΔΡΑΣΤΗΣ:** Άτομο, ομάδα ατόμων ή θεσμός που ασκεί άμεσα ή στηρίζει με οποιονδήποτε τρόπο την κακοποίηση ή την άσκηση βίας σε άλλο άτομο παρά τη θέλησή του. Οι δράστες είναι σε θέση πραγματικής ή προσλαμβανόμενης δύναμης ως προς τη λήψη αποφάσεων και έτσι μπορούν να ασκήσουν τον έλεγχο των θυμάτων τους.
- **ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΒΙΑ:** Στο πλαίσιο αυτού του οδηγού στον όρο «σεξουαλική βία» συμπεριλαμβάνονται κατ' ελάχιστο ο βιασμός / απόπειρα βιασμού, η σεξουαλική κακοποίηση και η σεξουαλική εκμετάλλευση. Η σεξουαλική βία είναι «οποιαδήποτε σεξουαλική πράξη, απόπειρα για σεξουαλική πράξη, ανεπιθύμητα σεξουαλικά σχόλια ή κινήσεις προς ή πράξεις για τη διακίνηση της σεξουαλικότητας ενός ατόμου, με χρήση εξαναγκασμού, απειλών βλάβης ή σωματικής βίας, από οποιοδήποτε άτομο ανεξάρτητα από τη σχέση του με το θύμα, ανεξάρτητα από το πλαίσιο, συμπεριλαμβανόμενων αλλά όχι περιορισμένων στο χώρο κατοικίας ή εργασίας». Η σεξουαλική βία λαμβάνει πολλές μορφές, όπως ο βιασμός, η σεξουαλική δουλεία και / ή η εμπορία ανθρώπων, η καταναγκαστική εγκυμοσύνη, η σεξουαλική παρενόχληση, η σεξουαλική εκμετάλλευση και οι εξαναγκασμένες εκτρώσεις.
- **ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΠΑΡΕΝΟΧΛΗΣΗ:** Η μη επιθυμητή λεκτική ή σωματική συμπεριφορά σεξουαλικού χαρακτήρα. Η σεξουαλική παρενόχληση μπορεί να περιλαμβάνει οποιαδήποτε συμπεριφορά με σεξουαλικό κίνητρο που θεωρείται προσβλητική από τον παραλήπτη
- **ΕΠΙΛΟΓΗ ΦΥΛΟΥ:** Είναι η προσπάθεια ελέγχου του (βιολογικού) φύλου των απογόνων για να επιτευχθεί το επιθυμητό. Μπορεί να επιτευχθεί με διάφορους τρόπους, τόσο πριν όσο και μετά την εμφύτευση ενός εμβρύου, καθώς και κατά τη γέννηση.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΑΡΧΕΣ ΓΙΑ ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΠΟΥ ΕΡΓΑΖΕΤΑΙ ΜΕ ΕΠΙΖΗΣΑΣΕΣ ΕΜΦΥΛΗΣ ΒΙΑΣ

Όλο το προσωπικό που εργάζεται με ευάλωτους πληθυσμούς πρέπει να είναι εφοδιασμένο με γνώσεις και βασικές δεξιότητες για να διευκολύνει και να επικοινωνεί με επιζήσασες έμφυλης βίας με σεβασμό και αξιοπρέπεια. Γι' αυτό, οι βασικές κατευθυντήριες αρχές για τη συνεργασία με τις επιζήσασες ως βασικοί κανόνες για τους παρόχους υπηρεσιών, ισχύουν και για αυτούς.

ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟΤΗΤΑ

Η εμπιστευτικότητα αντανakλά την πεποίθηση ότι οι άνθρωποι έχουν το δικαίωμα να επιλέξουν σε ποιον θα πουν ή δεν θα πουν την ιστορία τους. Η διατήρηση της εμπιστευτικότητας σημαίνει ότι δεν αποκαλύπτεται οποιαδήποτε πληροφορία, ανά πάσα στιγμή, σε οποιοδήποτε μέρος, χωρίς την εν επιγνώσει συναίνεση του ενδιαφερόμενου προσώπου. Η εμπιστευτικότητα προάγει την ασφάλεια, την εμπιστοσύνη και την ενδυνάμωση.

ΣΕΒΑΣΜΟΣ

Ο σεβασμός αποτελεί ανθρώπινο δικαίωμα. Όλα τα άτομα που βρίσκονται υπό τη φροντίδα μας πρέπει να αντιμετωπίζονται με αξιοπρέπεια και σεβασμό. Ανεξάρτητα από το ρόλο της/του, κάθε επαγγελματίας πρέπει να διατηρήσει προσέγγιση χωρίς κριτική. Η επίδειξη έλλειψης σεβασμού ή μείωσης του ατόμου ή του πολιτισμικού του περιβάλλοντος, της οικογένειας ή της κατάστασής του δεν είναι αποδεκτή.

Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΜΗ-ΔΙΑΚΡΙΣΗΣ

Κάθε ενήλικας ή παιδί, ανεξάρτητα από το φύλο του, θα πρέπει να έχει ίση φροντίδα και υποστήριξη. Οι επιζήσασες έμφυλης βίας πρέπει να τυχάνουν ισότητας και δίκαιης μεταχείρισης ανεξάρτητα από τη φυλή, τη θρησκεία, την εθνικότητα ή τη σεξουαλικότητά τους.

ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Αν και υπάρχει μια διαφορά μεταξύ των όρων «ασφάλεια» και «προστασία», όταν εργαζόμαστε με επιζήσασες, πρέπει να βεβαιωθούμε ότι και οι δύο εφαρμόζονται. Η ασφάλεια είναι ένα βασικό δικαίωμα, ένα δικαίωμα που εγγυάται το άρθρο 3 του UDHR 1948. Συνδέεται με την άσκηση των ελευθεριών, την προστασία από τη βλάβη και την πρόσβαση στα δικαιώματα (υπηρεσίες) χωρίς καμία απειλή.

Η ΑΡΧΗ ΤΟΥ "DO NO HARM"

Οι επαγγελματίες και οι οργανώσεις πρέπει να προσπαθήσουν να «ελαχιστοποιήσουν την βλάβη που μπορεί να προκληθούν ακούσια με την παρουσία τους και την παροχή βοήθειας». Τέτοιες ακούσιες αρνητικές συνέπειες μπορεί να είναι ευρείες και εξαιρετικά πολυπλοκές.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΓΙΑ ΜΗ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΠΟΥ ΕΡΓΑΖΕΤΑΙ ΣΕ ΔΟΜΕΣ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ ΕΠΙΖΗΣΑΣΩΝ ΕΜΦΥΛΗΣ ΒΙΑΣ

Το υποστηρικτικό προσωπικό που εργάζεται σε εγκαταστάσεις που φιλοξενούν επιζήσασες έμφυλης βίας ή άτομα σε κίνδυνο συχνά αλληλεπιδρούν μαζί τους συχνότερα από ότι οι εξειδικευμένοι εργαζόμενοι. Δεδομένης αυτής της καθημερινής αλληλεπίδρασης, οι βασικοί κανόνες επικοινωνίας είναι σημαντικό να εφαρμόζονται, ενώ μια σειρά τεχνικών μπορεί να εφαρμοστεί για να διασφαλιστεί ο σεβασμός και η αξιοπρέπεια των επιζώντων.

- Χρησιμοποιήστε ενεργή ακρόαση όταν συνομιλείτε με τις επιζήσασες: Η ενεργή ακρόαση περιλαμβάνει την ακρόαση με κατανόηση και πλήρη προσοχή. Αυτό σημαίνει ότι προσοχή σε όλους τους διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους μια επιζήσασα εκφράζεται, συμπεριλαμβανομένης της μη-λεκτικής συμπεριφοράς (στάση του σώματος, ταχύτητα της ομιλίας, σιωπές), της φωνής της (ήχος και ποιότητα), τα λόγια του ατόμου καθώς και τη σημασία όσων δε λένονται.
- Χρησιμοποιήστε υποστηρικτικές δηλώσεις και αποφύγετε ερωτήσεις που μπορεί να συνεπάγονται ευθύνη, όπως εκείνες που αρχίζουν με "γιατί". Προτιμήστε «πως», «που», «πότε».
- Σε περίπτωση γίνει αποκάλυψη περιστατικού, κρατήστε υποστηρικτική στάση: Πιστέψτε την επιζήσασα!
- Κατά τη διάρκεια κρίσης, να έχετε υπομονή με την/τον επιζήσασα/επιζώντα GBV, έχοντας κατά νου ότι βρίσκονται σε κατάσταση κρίσης και μπορεί να έχουν αντιφατικά συναισθήματα
- Δεδομένης της ευκαιρίας, υπογραμμίστε ότι η βία δεν είναι δικό της/του λάθος και ότι ο δράστης είναι υπεύθυνος για τη συμπεριφορά του
- Βοηθήστε τον επιζώντα να εντοπίσει τον/την επαγγελματία που μπορεί να του παράσχει τις απαραίτητες πληροφορίες
- Ποτέ μην πιέζετε την επιζήσασα να αναλάβει δράση. Αντιθέτως, ενισχύστε το δικαίωμά της να επιλέγει για τον εαυτό της
- Εάν η επιζήσασα φαίνεται να κινδυνεύει ή απειλεί να βλάψει άλλα πρόσωπα, αναφέρετε το περιστατικό στον/στην αρμόδιο/α συνάδελφο, που μπορεί να της προσφέρει την υποστήριξη που χρειάζεται. Σε περίπτωση που πρέπει να αναφέρετε ένα περιστατικό, ενημερώστε την επιζήσασα ότι αυτές οι πληροφορίες θα μοιραστούν με το κατάλληλο προσωπικό για να εξασφαλιστεί η καλύτερη δυνατή παροχή βοήθειας σε αυτήν.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Gender Based Violence Information Management System (GBVIMS).
Available at: <http://www.gbvims.com/> and the GBVIMS tools:
<http://www.gbvims.com/gbvims-tools/>

IASC. Guidelines for Integrating Gender-Based Violence Interventions in Humanitarian Action, 2015. Available at:
<http://gbvguidelines.org/en/home/>

UNFPA and CRWI DIOTIMA. GBV Resource Package: Introduction into GBV Core Concepts, Principles and Approaches Facilitator's Guide, 2017, available at
https://issuu.com/crwi-diotima/docs/training_tools_-_unfpa__diotima_-_b_32ba164846d19a

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΦΥΛΟΥ

Στο πλαίσιο του έργου, σχεδιάστηκε Πρωτόκολλο Λειτουργίας που ενσωματώνει τις κατευθυντήριες αρχές εργασίας με επιζήσασες έμφυλης βίας και διαμοιράστηκε μεταξύ των συμμετεχόντων/ουσών στα εργαστήρια ευαισθητοποίησης που πραγματοποιήθηκαν. Το πρωτόκολλο λειτουργίας, που παρουσιάζεται παρακάτω, μπορεί να ενσωματωθεί στον κώδικα δεοντολογίας κάθε οργανισμού ή να προσαρμοστεί ανάλογα και να χρησιμοποιηθεί αυτόνομα.

Σύμφωνα με την αποστολή και την πρακτική του [όνομα φορέα..] και τις αρχές του διεθνούς δικαίου και των κωδίκων δεοντολογίας, όλοι/ες οι εργαζόμενοι/ες [...όνομα φορέα...], συμπεριλαμβανομένων του τακτικού προσωπικού πλήρους και μερικής απασχόλησης, των ασκούμενων και των εθελοντές, είναι υπεύθυνοι/ες για την προώθηση του σεβασμού των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της κοινωνικής δικαιοσύνης, της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και του σεβασμού των ίσων δικαιωμάτων των ανδρών, των γυναικών και των παιδιών.

Με σεβασμό στην αξιοπρέπεια και την αξία κάθε ατόμου, κάθε μέλος του προσωπικού θα μεταχειρίζεται όλα τα πρόσωπα εξίσου χωρίς διακρίσεις σχετικά με τη φυλή, το φύλο, τη θρησκεία, την εθνική ή εθνοτική καταγωγή, τη γλώσσα, την οικογενειακή κατάσταση, το σεξουαλικό προσανατολισμό, την ηλικία, την κοινωνικοοικονομική κατάσταση, την αναπηρία, την πολιτική πεποίθηση ή οποιοδήποτε άλλο χαρακτηριστικό γνώρισμα.

[.....όνομα φορέα....] απαιτεί ειδικότερα το προσωπικό, ανεξάρτητα από τη θέση ή την περιγραφή της θέσης εργασίας, να τηρεί το ακόλουθο Πρωτόκολλο Λειτουργίας.

Το προσωπικό του [.....όνομα φορέα.....] πρέπει:

- 1 Να αντιμετωπίζει πάντα όλα τα πρόσωπα με σεβασμό και ευγένεια σύμφωνα με τις ισχύουσες διεθνείς και εθνικές συμβάσεις και πρότυπα συμπεριφοράς.
- 2 Να μη διαπράττει ποτέ οποιαδήποτε πράξη που θα μπορούσε να προκαλέσει σωματική, σεξουαλική ή ψυχολογική βλάβη στις/ους δικαιούχους υπηρεσιών
- 3 Να αναγνωρίζει την εγγενή δυναμική άνισης εξουσίας και τις προκύπτουσες δυνατότητες εκμετάλλευσης που είναι συνυφασμένες με την παροχή βοήθειας και ότι η εκμετάλλευση αυτή υπονομεύει την αξιοπιστία του ανθρωπιστικού έργου και βλάπτει σοβαρά τα θύματα αυτών των εκμεταλλευτικών πράξεων, τις οικογένειες και τις κοινότητές τους.
- 4 Να μην εκμεταλλεύεται ποτέ την ευαισθησία οποιασδήποτε ομάδας-στόχου, ειδικά γυναικών και παιδιών, ή να επιτρέπει σε οποιοδήποτε άτομο / -ες να εκτεθεί σε επικίνδυνες καταστάσεις.
- 5 Να μην έχει σεξουαλική δραστηριότητα με παιδιά (άτομα ηλικίας κάτω των 18 ετών), ανεξάρτητα από την ηλικία ενηλικίωσης στην κάθε γεωγραφική περιοχή. Η σεξουαλική δραστηριότητα με παιδιά απαγορεύεται. Η λανθασμένη εκτίμηση ως προς την ηλικία ενός παιδιού δεν αποτελεί δικαιολογία.
- 6 Να μην εμπλακεί ποτέ σε σεξουαλική εκμετάλλευση ή κακοποίηση οποιουδήποτε ατόμου, άνδρα, γυναίκας, κοριτσιού ή αγοριού. Αυτές οι πράξεις αποτελούν βαριά παραπτώματα και, ως εκ τούτου, αποτελούν λόγο τερματισμού της απασχόλησης.
- 7 Να μην ανταλλάσσουν ποτέ χρήματα, εργασία, αγαθά ή υπηρεσίες για σεξ, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής εύνοιας. Όλες οι μορφές ταπεινωτικής, εξευτελιστικής ή συμπεριφοράς εκμετάλλευσης απαγορεύονται.
- 8 Να μην κάνουν ποτέ κατάχρηση της θέσης τους για να παρακωλύσουν την παροχή βοήθειας, ούτε να έχουν διακριτική μεταχείριση προς κάποια ωφελούμενη. Να μη ζητούν σεξουαλικές χάρες, δώρα, πληρωμή οποιοσδήποτε είδους ή άλλα οφέλη. Ο/η επαγγελματίας θα πρέπει να έχει επίγνωση ότι δεν εκμεταλλεύεται τη θέση του και δεν δέχεται δωρεές ή δωροδοκίες.
- 9 Να τηρεί το υψηλότερο επίπεδο δεοντολογίας, λογοδοσίας και διαφάνειας κατά την εκτέλεση των ευθυνών της θέσης τους.
- 10 Να αναφέρουν άμεσα περιστατικά ή υποψίες παραβάσεων εις βάρος ωφελούμενων ατόμων στα τα αρμόδια διοικητικά στελέχη. Η τήρηση της εμπιστευτικότητας για την προστασία όλων των εμπλεκόμενων ατόμων είναι απαραίτητη.

The General Secretariat for Gender Equality (GSGE) of the Greek Ministry of Interior is the governmental agency competent to plan, implement, and monitor gender equality and GBV policies.

It has developed an integrated Network of 61 Units for preventing and combating violence against women and has placed GBV high in its agenda.

The Research Centre for Gender Equality (KETHI) was founded in 1994, having a dual focus both on conducting social research on gender equality issues and also using this knowledge, to propose and implement specific policies, practices and actions to promote gender equality.

CRWI Diotima is a GBV-specialized NGO, national stakeholder expert in EIGE's database, with a long experience in gender equality and GBV field and in migrant women's integration and rights protection.

Differenza Donna is an ever growing women's NGO, active in the implementation of specific interventions in safeguarding migrant women's rights and especially GBV protection and previous transnational project experience.

Surt is a well established women's NGO with an excellent record of previous work with gender equality, GBV and also migrant integration experience. It has a wide regional network of collaborations, a great experience in transnational projects and a good capacity in service provision.

This publication has been produced with the financial support of the Rights, Equality and Citizenship (REC) Programme (2014-2020) of the European Union. The contents of this publication are the sole responsibility of the authors and can in no way be taken to reflect the views of the European Commission.

This Project is co-funded by the Rights, Equality and Citizenship Programme of the European Union